

вул. Предславинська, 28
03150, м. Київ, Україна
Телефон/факс: (044) 528-72-66, 528-72-70
E-mail: office@uaib.com.ua

28 Predslavynska Str
03150 Kyiv, Ukraine
Tel./fax: 528-72 -66, 528-72-70
E-mail: office@uaib.com.ua

Вих. № 94/1

Державна регуляторна
служба України

Від 31.08.21 р.

Українська асоціація інвестиційного бізнесу (далі – УАІБ) ознайомила з оприлюдненим Комісією 16 липня 2021 року проектом рішення Комісії «Про затвердження Змін до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками», затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 01 жовтня 2015 року № 1597, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 жовтня 2015 року за № 1311/27756 (далі – проект змін до Положення № 1597).

У Повідомленні про оприлюднення проекту змін до Положення № 1597 зазначено, що ним «вносяться зміни до Положення (...), які головним чином стосуються приведення норм Положення № 1597 у відповідність із вимогами Закону № 738-IX», однак, окрім таких змін, у ньому міститься й ціла низка інших змін, які суттєво вплинуть на діяльність професійних учасників ринку, зокрема компаній з управління активами (далі – КУА) та адміністраторів недержавних пенсійних фондів (далі – АНПФ) і можуть зашкодити стабільному функціонуванню ринку в разі впровадження у тому вигляді та у ті строки, які запропоновані проектом.

Наголошуємо, що у законодавстві ЄС, форми якого передбачені до впровадження в Україні за Угодою про асоціацію, вимоги до капіталу установ, аналогічних компаніям з управління активами (далі – КУА) в Україні визначаються профільною Директивою №2009/65/ЄС про координацію законів, підзаконних актів та адміністративних положень стосовно підприємств колективного інвестування в перевідні цінні папери (Directive 2009/65/EC of 13 July 2009 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS IV)). Ця Директива тільки в окремих статтях посилається на деякі норми законодавства ЄС про пруденційні вимоги до капіталу кредитних установ (банків) та інвестфірм. Зокрема (з перекладу, наданого НКЦПФР):

«Стаття 7.

1. Без шкоди іншим нормам загального застосування, встановленим національним законодавством, компетентні органи не надають дозвіл управлінській компанії, якщо не виконуються наступні умови:

(а) стартовий капітал управлінської компанії складає щонайменше 125 000 євро, беручи до уваги наступне:

(...)

(iii) незважаючи на суму таких вимог, власні кошти управлінської компанії ніколи не повинні бути меншими суми, передбаченої в статті 21 Директиви 2006/49/ЄС;».

У свою чергу, стаття 21 Директиви 2006/49/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2006 р. про достатність капіталу інвестиційних фірм та кредитних установ передбачає:

«Інвестиційні фірми повинні мати власні кошти, еквівалентні одній чверті фіксованих накладних витрат попереднього року.

Компетентні органи можуть скоригувати цю вимогу у разі суттєвих змін у бізнесі фірми з попереднього року.

Якщо фірма не закінчила (перший) рік свого бізнесу, починаючи з дня його початку, вимога повинна становити чверть фіксованих накладних витрат, передбачених у її бізнес-плані, якщо компетентні органи не вимагають коригування цього плану.»

У Положенні № 1597 вже є пруденційні показники для КУА та АНПФ, передбачені вищевказаними статтями Директив ЄС і достатні для пруденційного нагляду за їхньою діяльністю, зокрема, розмір власних коштів для КУА та норматив достатності власних коштів для КУА та АНПФ.

Більше того, для КУА та АНПФ раніше уже було додано один пруденційний показник, не передбачений законодавством ЄС для таких професійних учасників – коефіцієнт покриття операційного ризику, що може бути тільки частково виправдано тим, що цей ризик належить до істотних, основних у діяльності цих профучасників.

Застосування вимог Регламентів ЄС чи інших документів, які регламентують діяльність банків та кредитних установ (зокрема, пакету CRD IV), що виходять за межі окремих статей, на які посилаються спеціальні Директиви, що регламентують діяльність з управління активами та адміністрування інвестиційних і пенсійних фондів, і понад уже запроваджені чи запропоновані інші додаткові нормативи (у цьому випадку – коефіцієнт покриття операційного ризику та розмір регулятивного капіталу відповідно), є некоректним і недоцільним, адже діяльність КУА та АНПФ принципово відрізняється від діяльності банків та інвестиційних фірм, зокрема, тим, що перші мають окремий баланс від фондів в управлінні та не відповідають за фінансовими зобов'язаннями цих фондів.

Крім того, воно загрожує нормальному функціонуванню ринку, особливо в нинішніх кризових умовах. Запровадження таких змін і у такі строки, як пропонується проектом, не сприятиме запобіганню чи зменшенню ризиків для профучасників та їхніх інвесторів, а, навпаки, призведе до їх зростання, причому різкого, для цілого сектору фінансового ринку. Розрахунок і контроль показників тих чи інших видів ризику має визначатися специфікою бізнесу і складом активів конкретного профучасника, його стратегією та політиками управління ризиками, виходячи з того, які ризики є суттєвими для нього. Про це йде мова у тому числі і в законодавстві ЄС.

Також, нормативне значення розміру власних коштів (регулятивного капіталу) для КУА, що фактично дорівнює 3.5 млн грн, на момент запровадження цього показника і упродовж наступних кількох років практично було еквівалентним вищезазначеним 125 тис. євро, визначеним профільною Директивою №2009/65/ЄС. Запропоноване у проекті змін до Положення № 1597 нормативне значення, прив'язане до поняття «початковий капітал», яке наразі є невизначеним в нормативно-правовій базі діяльності КУА та АНПФ в Україні і ще тільки має бути визначено змінами до ліцензійних умов їхньої діяльності, які повинна буде затвердити НКЦПФР. Згідно з чинним спеціальним законодавством про інститути спільного інвестування та недержавні пенсійні фонди і суб'єктів, що здійснюють їх адміністрування та управління їхніми активами, поняття «початкового» капіталу не існує, а є тільки «статутний» капітал, оскільки Законом № 738-ІХ (Ст. 70, 71) не внесено у цій частині зміни до Закону «Про ІСІ» та «Про НПЗ». При цьому, саме у Законі № 738-ІХ визначено, що вимоги до діяльності КУА та АНПФ встановлюються спеціальним законодавством, а розмір початкового капіталу має бути встановлений ліцензійними умовами за відповідним видом професійної діяльності.

Вважаємо, що норми, які запроваджуються для регулювання діяльності профучасників ринків капіталу в Україні, зокрема для КУА та АНПФ у цьому випадку, не повинні бути більш жорсткими, ніж це встановлено законодавством ЄС, адже впровадження його норм повинно сприяти підготовці компаній до роботи на міжнародному ринку капіталу, а не штучно знижувати їх конкурентоспроможність.

Що стосується змін у розрахунку пруденційного показника «розмір регулятивного капіталу», відповідно до підпункту 6 пункту 5 глави 2 розділу II Положення № 1597, згідно з проектом змін, він зменшується на суму «короткострокової дебіторської заборгованості,

термін сплати якої не настав, у разі, якщо загальна її сума перевищує 25% мінімального розміру регулятивного капіталу установи, у розмірі такого перевищення;». Вважаємо **нелогічним** встановлювати ліміт, прив'язаний до сталого значення, єдиного для усіх установ певного виду діяльності, адже для тих із них, хто має більший регулятивний капітал, такий ліміт буде відносно жорсткішим. Тому пропонуємо встановити ліміт від зареєстрованого статутного капіталу установи. Проте, так чи інакше, встановлення ліміту розміром 25% **критично вплине майже на половину профучасників ринку (КУА) і може суттєво зашкодити їхній стабільній діяльності, навіть якщо встановити прив'язку до зареєстрованого статутного капіталу відповідної компанії, а прив'язка до мінімального розміру регулятивного капіталу вплине на ринок ще значно більше.** Крім того, такі суттєві зміни у нормативно-правовій базі діяльності профучасників, зокрема КУА та АНПФ, мають відбуватися поступово та після змін у профільному законодавстві, а воно наразі тільки очікує на відповідні зміни. Тому пропонуємо на першому етапі запровадити вищий ліміт (50%), із можливим подальшим поступовим (наприклад, протягом одного року) зниженням 25%.

Для нових (додаткових) та змінених норм, які передбачають жорсткіші вимоги до розрахунку та/або нормативних значень пруденційних показників **терміни набуття чинності, передбачені проєктом рішення Комісії – надто короткі,** адже не дозволять учасникам ринку належним чином підготуватися до таких змін і також не відповідають практиці ЄС, де суттєві нові та/або посилені вимоги впроваджуються через 2-3 роки.

Порівняльна таблиця до проєкту змін до Положення № 1597, із зауваженнями та пропозиціями УАІБ до окремих норм, додається до цього листа (на 23 арк.).

З повагою

Генеральний директор

А. А. Рибальченко